



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adroddiad i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Diweddariad ar y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel

Mehfin 2019

Cynnwys

	Tudalen
Un – Crynodeb	2
Dau – Y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel	5
Tri – Cynnydd hyd Yma	7
Pedwar – Camau Nesaf	11
Atodiad A - Diweddariad yr Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Seiliedig ar Dystiolaeth a Chudd-wybodaeth	12
Atodiad B - Diweddariad yr Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Cael ei Ategu gan Wybodaeth a Sgiliau Priodol	14
Atodiad C - Diweddariad yr Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Cael Adnoddau mewn Modd Cynaliadwy ac yn Briodol yn Lleol	17
Atodiad CH - Diweddariad yr Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Ataliol ac yn Ymyrryd Mor Gynnar â Phosibl	19
Atodiad D - Diweddariad yr Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Canolbwyntio ar Welliannau a Manteision Hirdymor	20

UN

Crynodeb

Yn 2016, cyhoeddodd Swyddfa Archwilio Cymru adroddiad ar Ddiogelwch Cymunedol yng Nghymru. Daeth yr adroddiad i'r casgliad fod cyfrifoldebau cymhleth yn ei gwneud hi'n anodd i gyrff cyhoeddus gydlynu ymagwedd strategol at ddiogelwch cymunedol, sy'n gwanhau arweinyddiaeth ac atebolrwydd ar y cyd, ac yn tanseilio'r potensial i helpu pobl i gadw'n ddiogel.

Rydym yn cytuno gyda chasgliad sylfaenol yr Archwilydd Cyffredinol ar y pryd, fodd bynnag, byddem yn pwysleisio'r pwynt fod diogelwch cymunedol yng Nghymru yn faes cymhleth am lawer o resymau. Eir i'r afael â'r materion hyn yn fras isod, ac yn fanylach ym mhrif benodau'r adroddiad hwn, ac maent yn cynnwys (ond nid yn gyfyngedig i):

- (i) Cymhlethdod cyflawni swyddogaethau heb eu datganoli mewn tirwedd ddatganoledig. Mae hwn yn rhywbeth sy'n effeithio ar draws pob lefel, yn wleidyddol ac yn weithredol.**

Mae plismona yng Nghymru wedi'i ddatganoli i'r pedwar Comisiynydd Heddlu a Throsedd, sydd, ynghyd â'r pedwar Prif Gwnstabl, â pherthynas weithio agos a chynhyrchiol gyda Gweinidogion a swyddogion Llywodraeth Cymru. Mae Bwrdd Plismona Cymru yn sicrhau deialog rhwng Llywodraeth Cymru a'r Comisiynwyr Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstablaid bob chwarter – cafodd cyfarfod mis Chwefror yn gynharach eleni ei Gadeirio gan y Prif Weinidog ac roedd y Dirprwy Weinidog a'r Prif Chwip (a fydd yn Cadeirio bob yn ail rhyngddynt yn y dyfodol) yn bresennol hefyd.

Rydym yn gweithio'n agos iawn gydag adrannau Llywodraeth y DU am fod polisi cyfiawnder troseddol wedi'i ddatblygu i sicrhau'r cysondeb mwyaf posibl gyda gwasanaethau datganoledig yng Nghymru. Er enghraifft, yn ddiweddar ymatebom i ymgynghoriad y Swyddfa Gartref ar ddyletswydd gyfreithiol newydd i gefnogi dull amlasiantaeth o atal a mynd i'r afael â thrais difrifol. Gofynasom a fyddai gan yr opsiwn yr oeddent yn ei ffafrio (sef opsiwn un yn y ddogfen ymgynghori¹ - i ddeddfu i roi dyletswydd newydd ar sefydliadau penodol i roi sylw dyledus i atal a mynd i'r afael â thrais difrifol) y cymhwysedd deddfwriaethol i osod dyletswydd ar ddarparwyr gwasanaeth datganoledig yng Nghymru. Dim ond un enghraifft o lawer yw hon sy'n dangos y modd y gweithiwn gydag adrannau Llywodraeth y DU i sicrhau, cyn belled ag y bo modd, bod eu polisiâu a'u deddfwriaeth yn briodol i dirwedd Cymru.

¹ <https://www.gov.uk/government/consultations/serious-violence-new-legal-duty-to-support-multi-agency-action>

(ii) Mae cymhlethdod a nifer y grwpiau a'r sefydliadau ar lefel ranbarthol a lleol yn creu her sylweddol o ran arweinyddiaeth strategol a chydgyssylltiedig a chysondeb.

Mae cyfarfodydd cynhyrchiol a chydweithredol sy'n rhychwantu'r dirwedd ddatganoledig ac annatganoledig yn cael eu cynnal ar lefel genedlaethol a rhanbarthol. Er enghraifft, mae gan Fwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan gynrychiolaeth o blith sefydliadau sy'n cynnwys y Gwasanaeth Carchardai, y Gwasanaethau Llysoedd, Comisiynwyr Heddlu a Throseddu, Prif Gwnstablaid, y Trydydd Sector yng Nghymru, llywodraeth leol yng Nghymru a Llywodraeth Cymru. Mae'r Bwrdd strategol Cymru gyfan hwn yn darparu cyfeiriad ac yn pennu blaenoriaethau gwaith ar gyfer Bwrdd Rheoli Integredig Troseddwy Cymru (IOM Cymru) ar lefel ranbarthol². Fodd bynnag, islaw'r lefel ranbarthol, mae'r dirwedd sefydliadau a grwpiau yn lleol yn orlawn, yn gymhleth ac yn aml heb eu cydgyssylltu neu'n gyson, gyda'r un bobl o'r un sefydliadau yn mynychu cyfarfodydd aml ar themâu tebyg neu gysylltiedig. Nid yw'r "neges" neu'r uchelgais bob amser yn glir nac yn gyson ar draws y grwpiau amrywiol, ac efallai nid y rhain sy'n sicrhau'r budd gorau o ran y blaenoriaethau a'r amcanion cenedlaethol a rhanbarthol.

Rydym wedi cwblhau darn o waith sydd wedi nodi'r grwpiau cenedlaethol a rhanbarthol mwyaf arwyddocaol. Mae rheolwr llywodraeth leol y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel yn cyfarfod yn rheolaidd erbyn hyn gydag awdurdodau lleol a grwpiau a sefydliadau lleol eraill (h.y. byrddau troseddau difrifol a threfnedig lleol) i ddeall, a lle bo'n briodol, helpu'r grwpiau hyn i gysoni'n well gyda'r strwythur cenedlaethol a rhanbarthol. Rydym yn cydnabod y cymer amser i gyflawni'r elfen hon o waith y rhaglen, er bod rhywfaint o gynnydd da wedi'i wneud yn barod, er enghraifft, yng Ngwent mae'r holl sefydliadau lleol yn gweithredu o dan ambarél Gwent Mwy Diogel³ erbyn hyn sy'n eu galluogi i fabwysiadu ymagwedd fwy cydgyssylltiedig a holistaidd at gomisiynu gwasanaethau.

Yn ogystal, mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol wedi gofyn i'r Gweithgor ar Lywodraeth Leol i gyflwyno gwaith datblygol ar fapio partneriaethau yng nghyfarfod mis Medi'r Gweithgor. Nod y gwaith hwn yw ceisio lleihau cymhlethdod mewn llywodraethu gwasanaethau cyhoeddus, llywodraeth leol a phartneriaid gwasanaeth cyhoeddus eraill, gan gynnwys y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (BGCau) a Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol.

(iii) Data – ar hyn o bryd mae toreth o sefydliadau yn casglu data ond nid yw bob amser yn gyson ac yn cael ei ddefnyddio'n briodol. Ac yn aml, nid yw sefydliadau yn ei rannu i'w ddefnyddio ar sail amlasiantaeth.

Mae'n ofynnol rhannu a dadansoddi data ar lefel amlasiantaeth fel sail ar gyfer gweithio effeithiol mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol, ac mae hwn yn dal yn wendid mawr ledled Cymru. Mae rhwystrau sylweddol, fel diffyg adnoddau, diwylliant data gwrth-risg a threfniadau protocol rhannu gwybodaeth bersonol aneffeithiol yn dal i rwystro gwaith ymyrryd ac atal cynnar ar sail amlasiantaeth. Er bod ymarfer da i'w gael yng Nghymru, er enghraifft, Bwrdd Troseddau Difrifol a

² <https://www.iomcymru.org.uk>

³ <http://www.gwent.pcc.police.uk/engagement/partnerships/safer-gwent/>

Threfnedig Casnewydd a gafodd, ym mis Chwefror⁴, ei ganmol am ei ddull partneriaeth amlasiantaeth wrth ddelio â throseddau difrifol a threfnedig ar lefel leol, unigryw yw'r achosion hyn.

Mae gweithgor wrthi'n datblygu achos busnes cynhwysfawr dros fuddsoddiad aml-bartneriaid yn yr adnoddau dadansoddol angenrheidiol a thechnolegau 'rhannu data' digidol i gefnogi penderfyniadau strategol a thactegol, cynllunio gwasanaethau a chomisiynu gwell.

(iv) Adnoddau, o ran arian a staffio rheng flaen.

Mae'n amlwg o'n trafodaethau partneriaeth gyda llywodraeth leol a phartneriaid eraill, gan gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) sefydliadau'r trydydd sector a darparwyr gwasanaethau diogelu, bod yna gydewylllys i weithio gyda ni i gyflawni'r rhaglen hon ac ymateb i fygythiad troseddau difrifol a threfnedig ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol. Fodd bynnag, un thema gyffredin yw, ar ôl cyfnod hir o gyni, bod diffyg capasiti a gallu cyffredinol i symud o sefyllfa gyflawni ymatebol i un ragweithiol. Mae niferoedd staff rheng flaen sefydliadau wedi'u gostwng yn ddifrifol, ac mae hyn wedi rhwystro'r agenda cyflawni'n ddifrifol, gydag effaith sylweddol ar swyddogaethau a rhaglenni diogelwch cymunedol. Mae Is-gadeirydd Bwrdd y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel (Reg Kilpatrick, Cyfarwyddwr, yr Is-adran Llywodraeth Leol, Llywodraeth Cymru) wedi bod yn glir iawn wrth nodi bod y rhagolwg ar gyfer cyllid cyhoeddus yn dal yn heriol iawn, a'i bod yn annhebygol y bydd unrhyw gyllid neu adnoddau ychwanegol ar gael i gefnogi'r rhaglen, ac eithrio'r adnodd rhaglen amser llawn bwrpasol sydd eisoes wedi'i ddarparu gan Lywodraeth Cymru a rheolwr cyflawni llywodraeth leol a ariennir ar y cyd. Bydd angen i bartneriaid barhau i nodi cyfleoedd i weithio'n graffach a gyda'i gilydd er mwyn cysoni'u gweithgareddau diogelwch cymunedol o fewn eu "busnes fel arfer".

Mewn rhai ardaloedd - fel Gogledd Cymru a Sir Benfro - mae gwaith uchelgeisiol yn mynd rhagddo i ddatblygu cynhyrchion cudd-wybodaeth priodol i gefnogi ac ysgogi gweithio mewn partneriaeth mwy effeithiol. Mae Gogledd Cymru wrthi'n adolygu ei 'dirwedd' partneriaeth hefyd gyda'r bwriad o ad-drefnu a symleiddio strwythurau, dileu dyblygu a chyflawni gwell cysondeb mewn perthynas â mynd i'r afael â bregusrwydd cymunedau ac unigolion a chamfanteisio'n droseddol arnynt (e.e. llinellau cyffuriau, caethwasiaeth fodern, camfanteisio'n rhywiol ar blant).

(v) Nid yw meysydd polisi cysylltiedig yn cael eu cysoni'n rheolaidd ar draws Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a llywodraeth leol.

Mae anghysondeb o ran nodau, amcanion a gweithredu polisi ar draws y partneriaid amrywiol yn fater pwysig. Un darn o waith allweddol yn hyn o beth yw datblygu Fframwaith Trais Difrifol ar gyfer Cymru, a gomisiynwyd ar y cyd gan y pedwar

⁴ <https://www.newport.gov.uk/en/Council-Democracy/News/articles/2019/February-2019/Praise-for-partnership-project-tackling-Serious-and-Organised-Crime.aspx>

Comisiynydd Heddlu a Throseddau ac a ddatblygwyd ar y cyd gydag Uned Trais a Bregusrwydd y Swyddfa Gartref ac a gefnogwyd gan Lywodraeth Cymru.

Bydd y fframwaith, sydd i'w lansio ym mis Gorffennaf, yn darparu pecyn cymorth a chanllawiau effeithiol i danategu gweithio mewn partneriaeth yn lleol – law yn llaw â'r gwaith sy'n mynd rhagddo i ddatblygu cudd-wybodaeth sy'n briodol yn lleol mewn perthynas â throseddau difrifol a threfnedig, gangiau a thrais difrifol.

DAU

Y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel

Mewn ymateb i adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru yn 2016, cynhaliodd Llywodraeth Cymru adolygiad manwl o ddiogelwch cymunedol yng Nghymru a ddaeth i ben gyda chyhoeddi'r adroddiad *Gweithio gyda'n Gilydd i greu Cymunedau mwy Diogel*⁵ yn Rhagfyr 2017. Roedd yr adolygiad hwn yn cynnwys 11 o argymhellion i wella gwaith diogelwch cymunedol yng Nghymru.

Fe wnaeth yr adolygiad bennu cydweledigaeth newydd ar gyfer diogelwch cymunedol yng Nghymru hefyd, lle:

1. Mae pob cymuned yn gryf, yn ddiogel ac yn hyderus mewn modd sy'n darparu cyfle cyfartal a chyfiawnder troseddol, cydnerthedd a chynaliadwyedd ar gyfer pawb;
2. Mae gan y llywodraeth ac asiantaethau'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector gydgyfrifoldeb am gydweithio gyda'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu a'r sector preifat i fynd i'r afael â gweithgarwch neu ymddygiad sy'n anghyfreithlon, yn wrthgymdeithasol, yn niweidiol i unigolion a'r gymdeithas ac i'r amgylchedd;
3. Bydd rhannu gwybodaeth a sicrhau yr ymyrrir yn gynnar gyda chamau gweithredu prydlon, cadarnhaol yn mynd i'r afael â materion lleol ac yn ymdrin â sefyllfaoedd lle mae pobl yn agored i niwed.

Mae'n nodi y bydd y weledigaeth hon yn cael ei gwireddu trwy weithgarwch cydweithredol ac amlasiantaeth integredig sydd:

- Yn seiliedig ar dystiolaeth a chudd-wybodaeth;
- Yn cael ei ategu gan wybodaeth a sgiliau priodol;
- Yn cael adnoddau mewn modd cynaliadwy ac yn briodol yn lleol;
- Yn ennyn ymgysylltiad dinasyddion ac yn eu cynnwys;
- Yn ataliol ac yn ymyrryd mor gynnar â phosibl;
- Yn canolbwyntio ar welliannau a manteision hirdymor.

Y rhain yw'r **egwyddorion allweddol** sydd, ynghyd ag 11 o ymrwymadau blaenoriaeth a gynlluniwyd i gefnogi gwireddu'r gydweledigaeth hon ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol yng Nghymru, yn ffurfio Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel Llywodraeth Cymru (2018-2020) erbyn hyn.

Mae'r rhaglen yn cael ei dwyn yn ei blaen o dan gyfarwyddyd bwrdd rhaglenni amlasiantaeth, dan gadeiryddiaeth Jane Hutt AC, y Dirprwy Weinidog a'r Prif Chwip.

Mae aelodaeth bwrdd y rhaglen yn cynnwys cynrychiolwyr o blith:

- Llywodraeth Cymru;
- Y Swyddfa Gartref;
- Y Weinyddiaeth Gyfiawnder;

⁵ <https://gov.wales/sites/default/files/publications/2019-03/working-together-for-safer-communities.pdf>

- Comisiynwyr Heddlu a Throseddau a Phrif Gwnstablaid Cymru (Grŵp Plismona yng Nghymru);
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC);
- Cymdeithas Prif Weithredwyr yr Awdurdodau Lleol;
- Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi;
- Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid (BCI) Cymru;
- Prif Swyddogion Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru;
- Iechyd Cyhoeddus Cymru;
- Cyfiawnder Cymunedol Cymru; a
- Byrddau Iechyd Lleol (BILLau) Cymru.

Mae cynllun cyflawni'r rhaglen yn seiliedig ar ffrydiau gwaith ar gyfer pob un o'r chwe egwyddor allweddol er mwyn cyflawni'r 11 o ymrwymiadau blaenoriaeth yn y rhaglen yn y modd gorau, gan gynnwys:

- gweithio gyda'r Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru i nodi opsiynau ar gyfer datblygu system gyfiawnder ar wahân i Gymru;
- sefydlu deialog gyda'r Swyddfa Gartref ynglŷn â phriodoldeb y Ddeddf Trosedd ac Anhrefn wreiddiol fel y mae'n berthnasol i Gymru;
- datblygu rôl arwain strategol wedi'i diffinio'n gliriach i Lywodraeth Cymru mewn cysylltiad â gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol;
- sefydlu swyddogaeth polisi ac arfer partneriaeth diogelwch cymunedol yn Llywodraeth Cymru;
- datblygu canllawiau newydd i Gymru ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol;
- ystyried sut i sefydlu Rhwydwaith Diogelwch Cymunedol Cymru a llyfrgell adnoddau ar-lein;
- archwilio cyfleoedd ar gyfer arolygu thematig ar y cyd mewn perthynas â'r thema 'lleihau aildrosedd';
- ystyried sut i wella rhaglenni ariannu diogelwch cymunedol i sicrhau dulliau mwy hirdymor, gan roi mwy o hyblygrwydd a ffocws ar ganlyniadau diogelwch cymunedol;
- gwella trefniadau rhannu data, datblygu data a dadansoddi data ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol.

Mae'r ddau ymrwymiad arall wedi'u gohirio dros dro hyd nes y cyhoeddir adroddiad y 'Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru'⁶ yn ddiweddarach eleni, gan eu bod yn effeithio'n uniongyrchol ar y berthynas rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn y dyfodol a datganoli'r polisi cyfiawnder ymhellach i Gymru, gan gynnwys p'un a yw Deddf Trosedd ac Anhrefn⁷ (fel y'i diwygiwyd) yn dal yn addas i'r diben i'w chyflawni yng Nghymru.

Mae Uwch-swyddog Cyfrifol (SRO) o fwrdd y rhaglen wedi'i benodi i arwain pob un o'r chwe ffrwd waith. Mae'r bwrdd wedi cytuno y bydd y cynllun cyflawni yn defnyddio methodoleg arweinyddiaeth wasgaredig i sicrhau ei fod yn cynnwys yr holl randdeiliaid allweddol, ei fod yn defnyddio dull cydweithredol ac integredig, ac yn

⁶ <https://gov.wales/commission-justice-wales>

⁷ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/37/contents>

rhoi pwyslais ar gamau gweithredu cynaliadwy sy'n atal neu'n ymyrryd mor gynnar â phosibl.

Bydd gweithredu'r rhaglen yn canolbwyntio i ddechrau ar Droseddau Difrifol a Threfnedig (SOC) a gweithgarwch 'llynellau cyffuriau' cysylltiedig a thrais difrifol, gan y cytunwyd mai'r rhain oedd y blaenoriaethau pennaf ar gyfer yr holl bartneriaid ac ardaloedd yng Nghymru.

TRI

Cynnydd hyd Yma

Daeth y Grŵp Goruchwylio a arweiniodd yr adolygiad o ddiogelwch cymunedol yng Nghymru yn Fwrdd y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel ar ddechrau 2018. Mae cadw'r aelodaeth a'r arbenigedd fel hyn wedi darparu parhad ac arweinyddiaeth gyson.

Ers symud o'r cam adolygu i'r cam gweithredu a chyflawni yng nghanol 2018, mae'r grŵp wedi:

- Ymgorffori ymagwedd "iechyd y cyhoedd"⁸ wrth wraidd ein rhaglen, yn gyson â chytundeb partneriaeth Iechyd Cyhoeddus Cymru gydag asiantaethau plismona a chyfiawnder troseddol ledled Cymru, gan sicrhau adnabod profiadau niweidiol yn ystod plentyndod (ACEau) ac ymarfer wedi'i lywio gan drawma mewn gwaith partneriaeth i wella diogelwch⁹;
- Parhau â gwaith i gysoni'n well agweddau penodol ar waith i wella diogelwch cymunedol yn Llywodraeth Cymru, gan gynnwys; camddefnyddio sylweddau, Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig, a thrais rhywiol (VAWDASV), cydlyniant cymunedol a chyfiawnder ieuenctid, diogelu, tai ac iechyd (er enghraifft, trwy fabwysiadu ymagwedd polisi cydgysylltiedig ar gyfer datblygu'r glasbrintiau cyfiawnder);
- Sefydlu ffrwd waith i ystyried opsiynau a datblygu achos i oresgyn y rhwystrau a'r materion dynodedig amrywiol rhag rhannu data partneriaeth, datblygu data a dadansoddi data – mae papur wedi'i baratoi ar gyfer cyfarfod nesaf Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan a'r camau nesaf fydd datblygu achos busnes manwl ar gyfer cymorth dadansoddol ychwanegol;

⁸ Trwy ddiffiniad, nod iechyd y cyhoedd yw darparu'r **budd pennaf i'r nifer fwyaf o bobl** drwy amlygu rhan eang o boblogaeth i **fesurau atal** a lleihau ac atal trais ar **lefel poblogaeth** a cheisio gwella **iechyd a diogelwch pob unigolyn** drwy fynd i'r afael â **ffactorau risg sylfaenol** sy'n cynyddu'r tebygolrwydd y bydd unigolyn yn dioddef neu'n cyflawni trais.

⁹ *Mae sefydliadau iechyd y cyhoedd, plismona a chyfiawnder troseddol yng Nghymru yn arwain newid trawsffurfiol sy'n mynd i'r afael ag achosion gwraidd ymddygiad troseddol, gan fabwysiadu ymagwedd wedi'i llywio gan brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod ac iechyd y cyhoedd, a galluogi'r heddlu i gymryd mesurau ataliol wrth ddelio â phobl fregus er mwyn eu cadw allan o'r system cyfiawnder troseddol, gan dorri'r cylch troseddu rhwng cenedlaethau a gwella bywydau.*

- Sefydli ffrwd waith i ddatblygu rhwydwaith diogelwch cymunedol i Gymru, a fydd yn cynnwys porth ar-lein, rhaglenni hyfforddi a chyfeirio a deunyddiau a dogfennau canllaw, erbyn diwedd y flwyddyn hon;
- Pennu ffocws newydd i grŵp Cymdeithas Swyddogion Diogelwch Cymunedol Cymru fel bod ganddo fwy o ffocws ac ysgogiad strategol. Mae'r Gymdeithas yn trefnu cynhadledd deuddydd ar ddiogelwch cymunedol Cymru gyfan a fydd yn cael ei hagor a'i chau gan y Comisiynwyr Heddlu a Throseddau yng Nghymru, a bydd yn cynnwys sesiynau cynhadledd lawn a sesiynau gweithdy ar faterion yn cynnwys camfanteisio, troseddau difrifol, a rhannu data. Mae'r digwyddiad i'w gynnal yng Ngwesty Coldra Court, Casnewydd¹⁰ a bydd yn gwirio'r ymagwedd a'r fethodoleg rydym wedi'i datblygu hyd yma ar gyfer y rhwydwaith diogelwch cymunedol i Gymru;
- Dechrau gwaith gydag awdurdodau lleol, heddluoedd a grwpiau troseddau difrifol a threfnedig i adfywio diogelwch cymunedol ar lefel ranbarthol a lleol a sicrhau cysondeb, synergedd a chydgyssylltiad. Mae proffiliau problemau lleol ar gyfer pob un o'r 22 awdurdod lleol wrthi'n cael eu datblygu, a byddant yn cael eu hystyried ymhellach yn y cyfarfod nesaf o Fwrdd y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel ym mis Medi i allu, er enghraifft, cael darlun cenedlaethol o weithgarwch lleol er mwyn ystyried materion ymhellach fel cysondeb, dyblygu, cyffredinedd ac adnoddau.

Gwahoddwyd pob Uwch-swyddog Cyfrifol i ddarparu diweddariad prosiect ar gyfer yr adroddiad hwn, a lle bo'n berthnasol, mae'r rhain wedi'u cynnwys fel atodiadau i'r adroddiad hwn. Yn ogystal, mae crynodeb byr o gynnydd penodol yn erbyn pob un o'r ffrydiau gwaith hyn fel a ganlyn (fel y'u codwyd o adroddiad diweddar gan fwrdd y rhaglen):

I. Yn seiliedig ar dystiolaeth a chudd-wybodaeth – Uwch-swyddog Cyfrifol: Dafydd Llywelyn, Comisiynydd Heddlu a Throseddau Dyfed Powys

- Mae grŵp ffrwd waith amlasiantaeth yn archwilio cyfleoedd ar gyfer gwella trefniadau rhannu gwybodaeth, capasiti dadansoddi a chapasiti ymchwil ar draws diogelwch cymunedol, plismona a chyfiawnder troseddol ac i geisio gwell cysondeb rhwng data a systemau a phrosesau dadansoddi. Mae'r grŵp wedi cwblhau 'cyfrif stoc' er mwyn deall y materion, y rhwystrau ac atebion posibl i drefniadau rhannu data gwell a chapasiti dadansoddi gwell.
- Gan ddefnyddio'r data cychwynnol a gasglwyd drwy'r ymarferiad cyfrif stoc, mae'r grŵp bellach yn cynorthwyo Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan a Bwrdd Rheoli Integredig Troseddwyr Cymru (IOM Cymru) i ddatblygu achos busnes dros gapasiti dadansoddi 'partneriaeth' ychwanegol – naill ai'n genedlaethol, yn ranbarthol neu'r ddau – ac i ddatblygu mecanweithiau tasg a chomisiynu data/dadansoddi priodol o fewn diogelwch cymunedol, plismona a chyfiawnder troseddol.
- Mae aelodau grŵp y ffrwd waith yn amcanu i wella'r cysondeb rhwng rhaglenni

¹⁰ <https://www.eventbrite.com/e/building-safer-communities-tickets-62045592036>

presennol er mwyn sefydlu llwyfannau rhannu data amlasiantaeth (arsyllfeydd/storfeydd data) a systemau (pontio, cloddio a glanhau data, dysgu peiriant, ac ati).

- Mae aelodau'r grŵp yn gysylltiedig hefyd â datblygu Protocolau Rhannu Gwybodaeth penodol (o dan ambarél "Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru" (WASPI)) a threfniadau rhannu data amlasiantaeth rhanbarthol/lleol i gefnogi datblygu asesiadau amlasiantaeth effeithiol o anghenion, neu broffiliau problemau, yn canolbwyntio ar linellau cyffuriau a mathau eraill o gamfanteisio troseddol. Bydd y rhain yn helpu llywio gweithio mewn partneriaeth yn lleol.

II. Yn cael ei ategu gan wybodaeth a sgiliau priodol – Uwch-swyddog Cyfrifol: Chris Davies, Prif Swyddog, Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

- Mae'r ffrwd waith hon wedi'i rhannu yn dri maes (mewn trefn blaenoriaeth): datblygu rhwydwaith diogelwch cymunedol Cymru gyfan; cronfa ddata hyfforddiant ar-lein Cymru gyfan; a datblygu canllawiau diogelwch cymunedol penodol i Gymru.
- Mae gwaith wedi mynd rhagddo'n dda ac mae eisoes wedi adfywio a rhoi ffocws newydd i Gymdeithas Swyddogion Diogelwch Cymunedol Cymru i fod yn ganolbwynt ar gyfer datblygu'r tri maes gwaith (gweler y pwynt bwled uchod) a bydd cynhadledd deuddydd yn cael ei chynnal ar 1 a 2 Gorffennaf (fel y nodwyd ar dudalen 7) er mwyn lledaenu a lansio'r gwaith hwn. Erbyn mis Medi rydym eisiau gweld cynnydd sylweddol a map ffordd o ran sut y byddwn yn cyflawni'r tair blaenoriaeth.
- Mae'r gweithgor wedi tynnu toreth o ganllawiau presennol ar ddiogelwch cymunedol a deunydd cyfeirio at ei gilydd, a'r cam nesaf fydd ystyried hyn ymhellach ar sail amlasiantaeth a cheisio dileu'r dyblygu a'r cymhlethdod (presennol). Bydd y ddogfen/dogfennau canllawiau yn cael eu hystyried a'u datblygu erbyn diwedd y flwyddyn, a bydd/ant yn cynnwys diweddariad o'r deunydd presennol i adlewyrchu tirwedd ddeddfwriaethol Cymru (er enghraifft, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015).

III. Yn cael adnoddau mewn modd cynaliadwy ac yn briodol yn lleol – Uwch-swyddog Cyfrifol: Naomi Alleyne, Cyfarwyddwr, CLILC

- Mae'r rhaglen yn gweithio gyda'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru i gefnogi'r 'adnewyddu' ledled Cymru o ran trefniadau gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol a rhannu ymarfer a dysgu effeithiol ar hyd a lled Cymru.
- Mae'r gwaith hwn yn cynnwys tri maes penodol: cefnogi gweithio mewn partneriaeth yn lleol; cysoni â blaenoriaethau partneriaethau lleol o fewn y darlun rhanbarthol a chenedlaethol; a darparu adnoddau. Mae'r sefyllfa'n un amrywiol ar draws awdurdodau, ond mae'n hanfodol fod partneriaethau lleol yn deall ac yn diffinio beth yw eu problemau lleol – h.y. lle ceir bregusrwydd a lle mae angen ymyrryd yn gynnar ac atal, a fydd yn galluogi datblygu gwaith y proffil problemau lleol (fel y cyfeiriwyd ato'n flaenorol).

IV. Yn ennyn ymgysylltiad dinasyddion ac yn eu cynnwys – Uwch-swyddog Cyfrifol: Bernie Bowen-Thomson, Cadeirydd Cyfiawnder Cymunedol Cymru

- Mae'r ffrwd waith hon yn datblygu ac yn profi ymagwedd i gynnwys defnyddwyr gwasanaeth/llais dinasyddion wrth lywio a chyfranogi mewn datblygu gwasanaethau ar gyfer menywod yn y system cyfiawnder troseddol. Mae hyn yn cynnwys darparu digwyddiadau ymgysylltu ar gyfer menywod i drafod eu profiadau (gan gynnwys beth wnaeth atal dilyniant cadarnhaol, beth wnaeth eu helpu/beth fyddai wedi'u helpu); ac astudiaethau achos yn ymwneud â menywod sydd â phrofiadau o'r system cyfiawnder troseddol. Bydd y gwaith hwn yn cyfrannu at ddatblygu'r glasbrint troseddau menywod. Manteision ychwanegol sy'n deillio o'r cyfle pendant hwn yw'r potensial ar gyfer datblygu methodoleg ymgysylltu a all lywio canllawiau i bartneriaid ac asiantaethau sy'n chwilio am strategaeth llais dinasyddion/defnyddwyr mewn cyd-destun ehangach: darparu egwyddorion, canllawiau ac enghreifftiau i lywio unrhyw ddatblygiadau pecyn cymorth.
- Cynhaliwyd dau ddigwyddiad (yng Ngogledd Cymru a De Cymru) ym mis Mawrth i ddiweddarau maniffesto¹¹ 2015 Cyfiawnder Cymunedol Cymru. Mae'r maniffesto yn nodi'r modd y bydd sefydliadau'r trydydd sector yn ymgysylltu ac yn cyflawni ar gyfer dinasyddion ac yn ceisio dylanwadu ar feddwl Llywodraeth (y DU a Chymru) (h.y. datblygu'r glasbrint troseddau menywod). Nodwyd cyfleoedd gan y gwaith hwn, a pharodrwydd gan y trydydd sector i ymgysylltu yn y maes cyfiawnder troseddol, a fydd yn cael ei gynnwys yn y maniffesto wedi'i ddiweddarau am y tro cyntaf fel maes polisi penodol.
- Mae'r gwaith o ddatblygu Datganiad Gweledigaeth Pobl Ifanc yn parhau, ar y cyd â BCI Cymru, a bydd hwn yn cael ei gwblhau yn yr hydref.

V. Yn ataliol ac yn ymyrryd mor gynnar â phosibl – Uwch-swyddog Cyfrifol: Janine Roderick, arweinydd rhaglenni lechyd Cyhoeddus Cymru a Julian Williams, Prif Gwnstabl ar gyfer Gwent

- Mae'r ffrwd waith hon yn ceisio adeiladu ar bartneriaeth sefydledig lechyd Cyhoeddus Cymru gyda phlismaona a chyfiawnder troseddol ledled Cymru, a reolir trwy Fwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan drwy ymestyn y cytundeb partneriaeth i gynnwys llywodraeth leol, gwasanaethau tân ac achub, Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru a Chyfiawnder Cymunedol Cymru. Bydd hyn yn hyrwyddo'r defnydd o'r 'ymagwedd iechyd y cyhoedd' – sydd wedi'i hymgorffori yn y cytundeb partneriaeth – ar draws gwaith mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol, plismaona a chyfiawnder troseddol, ac yn galluogi Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan i wir adlewyrchu 'ymagwedd system gyfan' at blismaona a chyfiawnder yng Nghymru.
- Mae Uwch-swyddog Cyfrifol ffrwd waith lechyd Cyhoeddus Cymru yn cefnogi bwrdd y rhaglen i ddatblygu ymagwedd 'sicrhau ansawdd' at waith a gweithgarwch parhaus y 5 ffrwd waith ategol arall ar sail y model pedwar cam a ddiffinnir bellach fel yr 'ymagwedd iechyd y cyhoedd' – 1) diffinio a monitro'r broblem; 2) nodi risg a ffactorau amddiffynnol; 3) datblygu a phrofi atal; 4) gweithredu.

¹¹ https://www.wcva.org.uk/media/2436889/cjc_manifesto_-_final_2015_eng.pdf

- Mae Uwch-swyddog Cyfrifol ffrwd waith lechyd Cyhoeddus Cymru yn cefnogi bwrdd y rhaglen wrth ddatblygu sylfaen ymchwil/dystiolaeth gadarn¹² ar gyfer polisi ac ymarfer diogelwch cymunedol, plismona a chyfiawnder troseddol (mae cyswllt agos rhyngddi â'r ffrwd waith gyntaf a'r ail ffrwd waith) gan gynnwys cydweithio i sefydlu system gwyliadwriaeth trais Cymru gyfan ac Uned Lleihau Trais Cymru.
- Mae Uwch-swyddog Cyfrifol y Prif Gwnstabl yn goruchwylio trafodaethau rhwng yr arolygiaethau datganoledig ac annatganoledig a chyfundrefnau archwilio i dreialu dulliau 'arolygu thematig ar y cyd' o fis Tachwedd 2019 ymlaen, gan ganolbwyntio i ddechrau ar ddiogelu yng nghyd-destun gweithio mewn partneriaeth i fynd i'r afael â cham-fanteisio troseddol, drwy edrych ar y thema ehangach 'lleihau aildroseddu'.

VI. Yn canolbwyntio ar welliannau a manteision hirdymor – Uwch-swyddog Cyfrifol: Reg Kilpatrick, Cyfarwyddwr Llywodraeth Leol a Gwasanaethau Cyhoeddus, Llywodraeth Cymru

- Mae deialog draws-lywodraethol rhwng swyddogion a Gweinidogion Adrannau Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU (y Swyddfa Gartref a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder) i wella cyflawni ar draws y dirwedd ddatganoledig/annatganoledig yn parhau, gyda ffocws ar ddatblygu glasbrintiau cyflawni cyfiawnder ar wahân ar gyfer pobl ifanc a menywod, diwygio Gwasanaeth Prawf Cymru a'r ymgysylltiad parhaus trwy Fwrdd Plismona Cymru.
- Mae deialog ryngadrannol rhwng swyddogion perthnasol Llywodraeth Cymru ar themâu allweddol yn ymwneud â diogelwch cymunedol, plismona a chyfiawnder troseddol yn cael ei sefydlu gyda ffocws ar strwythurau (e.e. Partneriaethau Diogelwch Cymunedol, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, Byrddau Cynllunio Ardal, Byrddau Parôl Rhanbarthol, Byrddau Diogelu, ac ati) ac olion traed lleol/rhanbarthol, ac mae cyfleoedd yn cael eu harchwilio ar gyfer mwy o gydweithredu rhwng ardaloedd awdurdod lleol.

(Gweler tudalen 20 am naratif manylach).

PEDWAR

Camau Nesaf

Mae'r gwaith o weithredu'r rhaglen yn parhau, a disgwyliwn y bydd cynnydd pellach yn cael ei wneud erbyn yr adroddiad diweddar nesaf y gofynnwyd amdano gan y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ym mis Tachwedd.

Mae'r rhaglen ar y trywydd iawn i gwblhau ei gwaith erbyn y gwanwyn 2020, cyn diwedd y cyfnod Llywodraeth hwn, pan ddisgwyliwn y bydd cyflawni yn symud o ymagwedd "gorchwyl a gorffen", fel gwaith y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel, i ymagwedd sydd wedi'i gwreiddio mewn "busnes fel arfer", gan barhau i gyflawni diogelwch cymunedol o fewn y cwrpas cyllid ac adnoddau presennol sydd ar gael.

¹² <https://www.rsph.org.uk/our-work/resources/early-action-together-learning-network/about-the-programme.html>

Byddwn yn amcanu i archwilio opsiynau cynaliadwyedd er mwyn deillio ymagwedd “busnes fel arfer” dros y misoedd i ddod, gan gynnwys ym mha fodd y gall llywodraeth leol a rhanddeiliaid/ grwpiau eraill weithio’n graffach ac o fewn strwythurau’r adnoddau cyfyngedig sydd ar gael, er enghraifft, trwy weithio amlasiantaeth gwell a rhannu data a gwybodaeth ddadansoddol yn well, a thrwy, er enghraifft, sicrhau bod gan Fwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan oruchwyliaeth a chyfrifoldeb strategol.

Rydym yn gwybod fod llawer o heriau wedi’u trafod yn yr adroddiad hwn sy’n cael effaith uniongyrchol ac anuniongyrchol ar ein gallu i gyflawni’r rhaglen hon. Fodd bynnag, rydym ni’n elwa yng Nghymru o agwedd “gallu gwneud” gan bob un o’n partneriaid cyflawni, a pharodrwydd pawb i wella gwasanaethau ar gyfer dinasyddion Cymru.

Rydym wedi dweud ar hyd yr amser mai rhaglen amlasiantaeth yw hon, ac mae’n angenrheidiol cydweithredu wrth i barhau i weithredu’r rhaglen waith hon ar sail amlasiantaeth, arweinyddiaeth wasgaredig, gyda phob Uwch-swyddog Cyfrifol yn atebol am gyflawni ei faes ffrwd waith ei hun. Byddwn yn parhau i roi blaenoriaeth i dechnegau ymyrryd yn gynnar ac atal (i geisio dargyfeirio pobl i ffwrdd oddi wrth y broses cyfiawnder troseddol yn y lle cyntaf, drwy ein polisïau a’n mentrau) wrth i ni weithredu’r rhaglen hon, mewn cyd-destun lle gwelir adnoddau cyfyngedig sy’n prinhau, a’r heriau a grëir gan yr anhysbys sy’n gysylltiedig â BREXIT, er enghraifft.

Byddwn yn darparu adroddiad ysgrifenedig pellach erbyn diwedd mis Tachwedd, yn unol â’r cais. Pe bai’r Pwyllgor yn dymuno trafod cynnwys yr adroddiad hwn yn fanylach, yna bydden yn hapus i roi diweddariad llafar, ymhellach i’n diweddariad llafar blaenorol fis Tachwedd diwethaf, ar ddyddiad sy’n gyfleus.

Atodiad A

Diweddariad Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Seiliedig ar Dystiolaeth a Chudd-wybodaeth, Dafydd Llywelyn

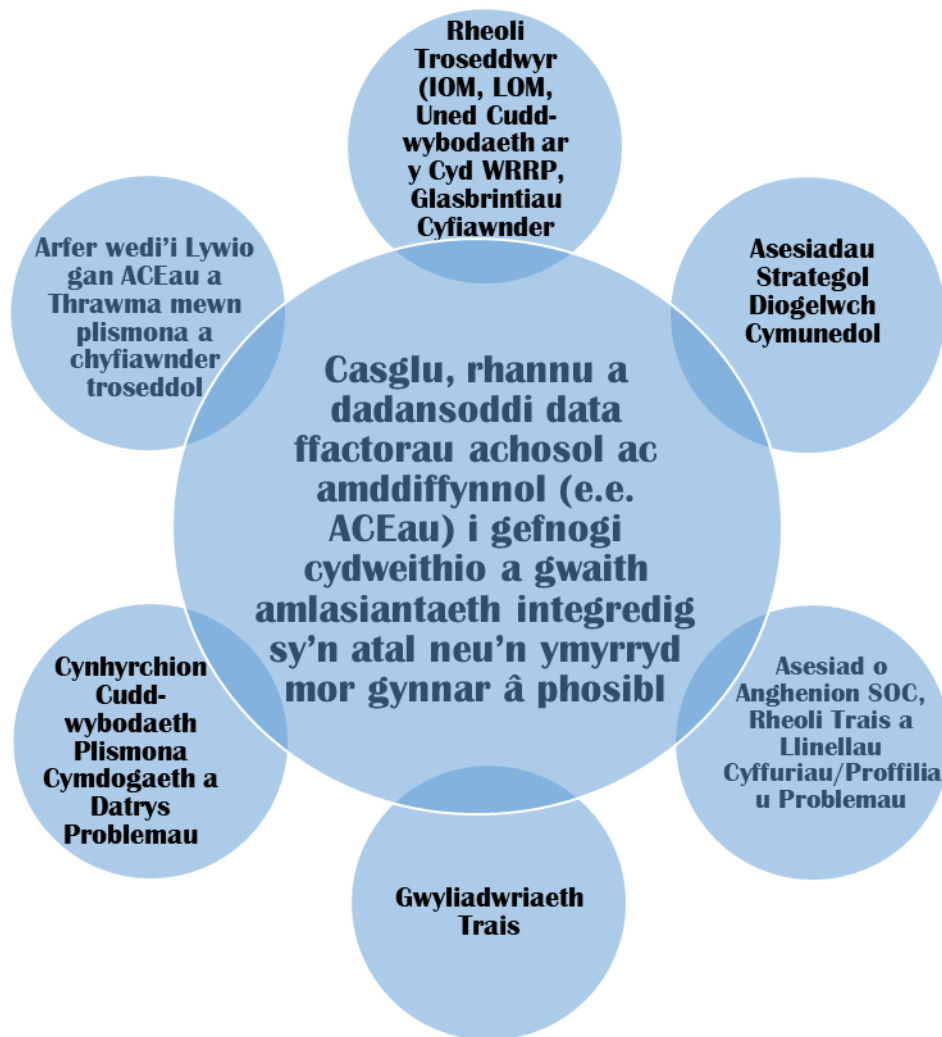
Daeth yr Adolygiad Gweithio gyda'n Gilydd i Greu Cymunedau Mwy Diogel i'r casgliad yn 2017 bod y trefniadau rhannu a dadansoddi data amlasiantaeth a fynnir fel sail ar gyfer gweithio'n effeithiol mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol yn parhau yn wendid mawr ledled Cymru, a bod rhwystrau sylweddol fel diffyg adnoddau, diwylliant data gwrth-risg a threfniadau protocol rhannu gwybodaeth bersonol aneffeithiol yn dal i atal awdurdodau cyfrifol rhan bodloni'u gofynion statudol yn ddigonol o dan Ddeddf Trosedd ac Anhrefn 1998 (fel y'i diwygiwyd).

Mae Bwrdd y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel wedi ymrwymo felly i weithio at fynd i'r afael â'r materion hyn i gynorthwyo partneriaid i gyflawni'r weledigaeth a rennir ar gyfer gweithio mewn partneriaeth 'yn seiliedig ar dystiolaeth a chudd-wybodaeth' i fynd i'r afael â materion diogelwch cymunedol. Cafodd gweithgor yn cynnwys rhanddeiliaid allweddol o'r holl sectorau perthnasol ei sefydlu ym mis Tachwedd, ac aeth ati'n gyflym i nodi nifer o raglenni strategol allweddol sy'n cael anhawster goresgyn rhwystrau rhag rhannu data a dadansoddi data'n effeithiol, yn cynnwys:

- Trefniadau Rheoli Integredig Troseddwyr (IOM) ledled Cymru;
- Rhaglenni Llwybrau Lleihau Aildrosedd Cymru a datblygu glasbrintiau 'cyflawni cyfiawnder' ar gyfer menywod a phobl ifanc sy'n troseddu;
- Adroddiadau gwylidwriaeth trais lechyd Cyhoeddus Cymru, a gwaith i ymgorffori ymagwedd rhaglen ACEau yr Heddlu a Phartneriaid, Camau Cynnar gyda'n Gilydd;
- Dealltwriaeth a chyfranogiad gan bartneriaethau mewn asesiadau o anghenion/proffiliau problemau a chynlluniau amlasiantaeth i fynd i'r afael â Throseddau Difrifol a Threfnedig, trais difrifol a gweithgarwch o fath llinellau cyffuriau.

Mae'r materion a'r rhwystrau hyn wedi cael eu trafod dro ar ôl tro yng nghyfarfodydd Bwrdd IOM Cymru, Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan a fforymau cenedlaethol cysylltiedig eraill ac, ar gais Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan, cwblhaodd y gweithgor arolwg 'cyfrif stoc' cyflym o'r holl bartneriaid diogelwch cymunedol allweddol ledled Cymru gyda'r bwriad o lywio datblygu 'achos busnes' ar gyfer buddsoddi mewn dadansoddwyr 'partneriaeth' ychwanegol ac atebion technegol i gynorthwyo rhannu gwybodaeth yn well.

Mae'r gweithgor wrthi nawr yn datblygu achos busnes cynhwysfawr dros fuddsoddiad aml-bartneriaid yn yr adnoddau dadansoddol angenrheidiol a thechnolegau 'rhannu data' digidol ategol i gefnogi penderfyniadau strategol a thactegol, cynllunio gwasanaethau a chomisiynu gwell, gan gydnabod y gorgyffwrdd sylweddol yn yr agendâu a ddangosir isod.



Bydd yr achos busnes sy'n cael ei ddatblygu yn ceisio mynd i'r afael ag aneffeithlonrwydd systematig presennol hefyd drwy nid yn unig hybu'r capasiti dadansoddol ar draws asiantaethau partner a gweithio mewn partneriaeth, ond hefyd drwy sicrhau ymagwedd fwy holistaidd, neu 'system gyfan' at gomisiynu cynnyrch dadansoddol a thasgio'r adnoddau dadansoddol arfaethedig a phresennol.

Y nod yw cwblhau'r achos busnes hwn i'w gyflwyno i gyfarfodydd Bwrdd IOM Cymru a Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan ym mis Gorffennaf, gyda diweddariad pellach i Fwrdd y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel ym mis Medi. Mae agweddau allweddol eraill sydd wrthi'n cael eu hystyried gan y gweithgor data a dadansoddi, sy'n cyfarfod eto ar ddiwedd Mehefin, yn cynnwys:

- Hyrwyddo diwylliant o rannu data ar draws yr holl asiantaethau partner;
- Annog mwy o ddefnydd o brotocolau rhannu data personol gan yr holl asiantaethau partner;
- Annog defnyddio a chysoni mwy ar dechnolegau digidol (e.e. pontio data, storffeydd data a chloddio data/dysgu peiriant) gan yr holl asiantaethau partner;
- Ysgogi datblygu data mwy effeithiol ac ystyrlon (e.e. gwneud yr hyn sy'n bwysig yn fesuradwy yn hytrach na gwneud beth sy'n fesuradwy yn bwysig) ymhlith yr holl asiantaethau partner.

Atodiad B

Diweddariad Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Cael ei Ategu gan Wybodaeth a Sgiliau Priodol – Chris Davies

Fel rhan o weithredu Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel Llywodraeth Cymru, mae tîm prosiect wedi'i sefydlu o dan y ffrwd waith Yn Cael ei Ategu gan Wybodaeth a Sgiliau Priodol gyda'r nod o:

- sefydlu Rhwydwaith Diogelwch Cymunedol.
- sefydlu llyfrgell a chronfa ddata diogelwch cymunedol ar-lein; a
- datblygu rhaglennu hyfforddiant sgiliau a gwybodaeth a chanllawiau i Gymru.

Mae Tîm y Prosiect yn cynnwys aelodau o'r Gwasanaeth Tân ac Achub, yr Heddlu, Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwylans Cymru, y Bwrdd Cyfiawnder Ieuencid, y Swyddfa Gymreig, Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi, Cyfiawnder Cymunedol, Cymdeithas Swyddogion Diogelwch Cymunedol Cymru, Iechyd Cyhoeddus a Llywodraeth Cymru, i gyflawni'r nodau uchod, a diben y grŵp yw trafod a chytuno ar gynnwys canllawiau/adnoddau/deunydd hyfforddi sy'n gymwys ac yn berthnasol i dirwedd diogelwch cymunedol Cymru, sut fydd y deunydd hwn yn cael ei ddiwygio (os yw'n berthnasol) a'i strwythuro ar gyfer ei gynulleidfa darged fwriadedig a'r llwyfan mwyaf priodol i'w ledaenu.

Cynnydd hyd yma

Er mwyn sicrhau ffocws a momentwm, mae Tîm y Prosiect wedi cytuno ar yr amcanion canlynol, sy'n ddetholiadau o'r cynllun cyflawni ar gyfer Tîm y Prosiect:

Sefydlu rhwydwaith diogelwch cymunedol cenedlaethol newydd a chynhwysol i Gymru, gan ddefnyddio model yr Alban a chan adeiladu ar y sylfeini a sefydlwyd dros flynyddoedd lawer gan Gymdeithas Swyddogion Diogelwch Cymunedol Cymru, a fydd yn cefnogi'r broses o ddatblygu polisi ac arfer ym maes diogelwch cymunedol yng Nghymru yn y dyfodol a helpu i ddatblygu'r wybodaeth a sgiliau priodol y mae eu hangen i roi'r weledigaeth newydd ar waith.

5. Rhwydwaith Diogelwch Cymunedol Cenedlaethol i Gymru
Ymchwilio i fodelau presennol (e.e. gwefan yr Alban)
Gofynion penodol model Cymru
Opsiynau ar gyfer cynnal/dylunio/dadansoddi costau - cynhyrchu papur
Gwefan ddrafft "ar bapur" wedi'i chynhyrchu
Papur i'r Bwrdd Cymunedau Mwy Diogel i'w gytuno
Dylunio ac adeiladu gwefan/ardal we
Dolenni/deunydd trydydd parti wedi'u hychwanegu at y safle
Llyfrgell/cronfa ddata adnoddau/deunydd y rhaglen hyfforddi a chanllawiau wedi'u hychwanegu at y safle (gweler y ffrydiau gwaith uchod)
Profi
Mynd yn Fyw

Sefydlu llyfrgell a chronfa ddata adnoddau diogelwch cymunedol ar-lein i Gymru. Cynnal canllawiau, pecynnau cymorth, adnoddau dysgu ar-lein, arfer effeithiol, astudiaethau achos, gwaith ymchwil a gwerthuso, ynghyd ag ailsefydlu rhaglen Dysgu a Datblygu diogelwch cymunedol yn benodol i Gymru sy'n ymgorffori'r themâu amrywiol datrys problemau partneriaethau, proses fusnes yn cael ei harwain gan gudd-wybodaeth, dadansoddi, rheoli a gwerthuso prosiectau, comisiynu ac ymgysylltiad cymunedol.

3. Llyfrgell a chronfa ddata adnoddau diogelwch cymunedol ar-lein
Nodi a chatalogio deunydd HO archif
Cwmpasu ac ymchwilio deunydd perthnasol diogelwch cymunedol arall/3ydd parti/dolenni at wefannau
Amserlen cyfarfodydd at ddibenion ymgynghori ac ymgysylltu
Grŵp Gorchwyl a Gorffen - nodi bylchau a datblygu deunydd amlinellol
Ymgysylltu'n ehangach (e-bost) â rhanddeiliaid i "wirio" gwaith y grŵp gorchwyl a gorffen
Dadansoddi ymgysylltiad rhanddeiliaid a deunydd wedi'i ddatblygu ymhellach/ei fireinio/ei gwblhau
Gyrru papur yn ei flaen i'r Bwrdd Cymunedau Mwy Diogel
Cwblhau: deunydd i gydbblethu â ffrwd waith Rhwydwaith Diogelwch Cymunedol Cenedlaethol Cymru

Datblygu canllawiau newydd sy'n berthnasol yn benodol i Gymru ac sy'n adeiladu ar yr egwyddor datblygu cynaliadwy a Nodweddion Partneriaeth Effeithiol, ac sy'n nodi sut y gall partneriaid a phartneriaethau diogelwch cymunedol gyflawni'n fwy effeithiol ac effeithlon.

4. Datblygu rhaglen hyfforddi sgiliau a gwybodaeth a datblygu canllawiau i Gymru
Cwmpasu ac ymchwilio rhaglenni hyfforddi presennol, deunydd a chanllawiau e-ddysgu
Amserlen cyfarfodydd at ddibenion ymgynghori ac ymgysylltu
Grŵp Gorchwyl a Gorffen - nodi bylchau a datblygu deunydd amlinellol
Ymgysylltu'n ehangach (e-bost) â rhanddeiliaid i "wirio" gwaith y grŵp gorchwyl a gorffen
Dadansoddi ymgysylltiad rhanddeiliaid a deunydd wedi'i ddatblygu ymhellach/ei fireinio/ei gwblhau
Gyrru papur yn ei flaen i'r Bwrdd Cymunedau Mwy Diogel
Cwblhau: deunydd i gydbblethu â ffrwd waith Rhwydwaith Diogelwch Cymunedol Cenedlaethol Cymru

Cyflawniadau

Comisiynwyd Cymdeithas Swyddogion Diogelwch Cymunedol Cymru i ddatblygu a chyflwyno cynhadledd allweddol ar 1 a 2 Gorffennaf 2019 ar gyfer ffrwd waith Gwybodaeth a Sgiliau Priodol y Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel.

Nod y gynhadledd yw cefnogi amcanion y rhaglen uchod, sef adnewyddu ac ailfywiogi gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol ledled Cymru, ond gyda phwyslais arbennig ar y 'wybodaeth a'r sgiliau priodol' sydd eu hangen fel sail ar gyfer gweithio amlasiantaeth effeithiol.

Un thema allweddol yn rhedeg ar draws y 2 ddiwrnod felly fydd beth yw'r modd gorau i ddwyn ymrwymadau'r Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel yn eu blaen er mwyn:

- datblygu rhwydwaith rhagweithiol ar gyfer ymarferwyr, llunwyr polisi ac

- academyddion/ymchwilwyr;
- sefydlu adnodd ar-lein ar gyfer ymarfer, polisi ac ymchwil ar ddiogelwch cymunedol yng Nghymru; a
- gweithio tuag at ddatblygu canllawiau penodol i Gymru sy'n cefnogi gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol.

Y bwriad yw mai'r adnodd ar-lein hwn fyddai'r prif le 'i fynd iddo' ar gyfer pawb sy'n gysylltiedig â diogelwch cymunedol sydd eisiau un pwynt mynediad i gael gwybodaeth, yn amrywio o droseddu cyfundrefnol, tanau bwriadol i ddwyn tractorau,

Nod y porth ar-lein fydd cyfeirio at wybodaeth bresennol a pheidio ag achosi dyblygu. Os caiff unrhyw fylchau mewn gwybodaeth eu nodi, yna byddai gwybodaeth newydd yn cael ei chreu a chyfeirir at honno felly. Yn ogystal, bydd y safle yn cynnal y deunydd dysgu a datblygu diweddaraf, fodd bynnag, bydd yn hanfodol bod proses porthgadw'n cael ei sefydlu er mwyn dilysu cywirdeb a chyfredolrwydd unrhyw wybodaeth sy'n cael ei lanlwytho. Bwriedir hwyluso trafodaeth ryngweithiol ar y testunau hyn ar draws y gynhadledd 2 ddiwrnod (1 a 2 Gorffennaf) drwy sesiynau llawn, gweithdai a defnyddio technoleg.

Yn ogystal, mae cryn waith eisoes yn cael ei yrru yn ei flaen i gyflawni cysondeb gwell rhwng y llu o raglenni dysgu a datblygu/ymarfer effeithiol presennol (e.e. Hwb ACEau, Rhwydwaith Dysgu Camau Cynnar gyda'n Gilydd, Cyfnewid Ymarfer Da Swyddfa Archwilio Cymru, Arfer Da Cymru CLILC, What Works y College of Policing, Canolfan Trosedd a Chyfiawnder Cymdeithasol Cymru, Sefydliad Ymchwil, Data a Methodoleg Gymdeithasol ac Economaidd Cymru, Labordai Byw Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ac ati).

Risgiau'r Prosiect

Yr angen i ymgysylltu ac ymgynghori gyda'r holl randdeiliaid perthnasol ar ofynion a modelau posibl ar gyfer y rhwydwaith gwybodaeth a sgiliau priodol, chynhyrchion ac adnoddau digidol, a chynhyrchion dysgu a datblygu.

Cwmpasu'r cwricwlwm presennol a chynnwys ar-lein (e.e. Gwefan Lleihau Troseddu, Hwb ACEau ac ati) ar gyfer cynnwys ac adnoddau trosglwyddadwy neu adnewyddadwy.

Nodi fforymau allweddol (e.e., gwyddonwyr cymdeithasol, dadansoddwyr, arweinwyr cyfranogi, arweinwyr gwella gwasanaethau, rhwydweithiau cymheiriaid, rhwydweithiau proffesiynol) i weithio â nhw wrth ddwyn y ffrwd waith hon yn ei blaen.

Bod gan Gymdeithas Swyddogion Diogelwch Cymunedol Cymru y gallu a'r galluogrwydd i sicrhau bod model cynaliadwy yn cael ei greu, a bod rheolaeth o ddydd i ddydd trwy rwydwaith y Gymdeithas yn wydn ac effeithiol.

Cyllido

Er y llawn fwriedir amsugno costau cychwynnol y ffrwd waith Gwybodaeth a Sgiliau Priodol o fewn y Tîm Prosiect presennol, trwy fod pob sefydliad yn ail-flaenoriaethu ei waith, mae'n rhaid cydnabod, er mwyn i'r adnodd/ cronfa ddata ar-lein gael eu datblygu, gallai fod angen cymorth gan LIC i ddarparu arian sefydlu a chynorthwyo â chostau parhaus yn y dyfodol ar gyfer rheoli'r porth ar-lein.

Bydd mwy o eglurder yn cael ei ddarparu wrth i'r ffrwd waith hon fynd yn ei blaen.

Atodiad C

Diweddariad Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Cael Adnoddau mewn modd Cynaliadwy ac yn Briodol yn Lleol, Naomi Alleyne

Daeth yr Adolygiad Gweithio gyda'n Gilydd i Greu Cymunedau Mwy Diogel i'r casgliad yn 2017 bod tystiolaeth sylweddol o effeithiau negyddol ar adnoddau diogelwch cymunedol a strwythurau cyflawni a briodolir i gynydd y sector cyhoeddus, er y bu elfen o liniaru gyda mwy o gyllid Llywodraeth Cymru ar gael ar gyfer ffrydiau gwaith penodol, ynghyd â rhywfaint o gyllid partneriaeth diogelwch cymunedol ar gael gan Gomisiynwyr Heddlu a Throseddau Cymru. Mae gwrthdaro strwythurol a gwrthdaro o ran darparu adnoddau, a dryswch sy'n cael ei greu gan amryw o 'olion traed' partneriaethau gweithredol a strategol rhanbarthol a lleol yn effeithio hefyd, ynghyd â'r gwahaniaeth cynyddol rhwng polisi ac arfer Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU sy'n gadael partneriaid diogelwch cymunedol annatganoledig wedi'u dal yn y canol ac yn gwbl amhendiant ynghylch gweithredu polisi annatganoledig mewn tirwedd a chyd-destun datganoledig.

Mewn ymateb, cytunodd Llywodraeth Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a Phlisma yng Nghymru i gyd-ariannu adnodd pwrpasol i gefnogi adnewyddu ac adfywio gwaith partneriaeth lleol yn uniongyrchol er mwyn gwella diogelwch cymunedol ar draws y 22 ardal awdurdod lleol – gan ymgorffori chwe egwyddor allweddol y gydweledigaeth – a gweithio i gysoni strwythurau a rhaglenni rhanbarthol a chenedlaethol yn well ar gyfer diogelwch cymunedol, plisma a chyfiawnder troseddol. Cafodd llythyr cynnig cymorth ei gylchredeg i'r holl randdeiliaid yn Hydref 2018.

Mae 18 o'r 22 o arweinwyr diogelwch cymunedol awdurdod lleol wedi cyfarfod erbyn hyn â'r rheolwr Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel llywodraeth leol i drafod lefel a natur y cymorth sydd ei angen, ynghyd â materion a rhwystrau sy'n wynebu'r rheiny sy'n gyfrifol am gydlynu gweithio mewn partneriaeth yn lleol i wella diogelwch cymunedol. Mae cyfarfodydd wedi'u trefnu gyda'r pedwar awdurdod arall. Ar sail yr ymgysylltu hyd yma, mae'n amlwg bod pob ardal o Gymru yn rhannu ymrwymiad a brwdfrydedd i sicrhau gweithio effeithiol mewn partneriaeth mewn perthynas ag ystod eang o themâu diogelwch cymunedol – ac mae pob ardal yn cydnabod y bygythiad a'r niweidiau presennol a geir yn sgil troseddau difrifol a threfnedig, cyflenwi cyffuriau anghyfreithlon a thrais difrifol yn gysylltiedig â gangiau.

Fodd bynnag, mae pob un o'r awdurdodau lleol yn adrodd am rwystrau sylweddol rhag cael adnoddau a fyddai'n eu galluogi nhw i: gynorthwyo cydlynu gweithio mewn partneriaeth o fewn tirwedd partneriaeth cymhleth a dryslyd (Partneriaethau Diogelwch Cymunedol, Byrddau Cynllunio Ardal, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, Byrddau Parôl Rhanbarthol, Byrddau Diogelu Rhanbarthol ac ati); datblygu cynhyrchion cudd-wybodaeth y mae eu hangen yn daer ac asesiadau o anghenion mewn perthynas â materion allweddol; darparu ymatebion effeithiol i fregusrwydd a risgiau dynodedig (e.e., gwasanaethau ieuencid a chymorth iechyd meddwl i bobl ifanc ac oedolion agored i niwed sydd mewn perygl o ymwneud â gweithgarwch o fath 'llynellau cyffuriau).

Mewn rhai ardaloedd - fel Gogledd Cymru a Sir Benfro - mae gwaith uchelgeisiol yn mynd rhagddo i ddatblygu cynhyrchion cudd-wybodaeth priodol i gefnogi ac ysgogi gweithio mewn partneriaeth mwy effeithiol, ond mae hyn yn dibynnu'n helaeth ar ddadansoddwyr yr heddlu sy'n gorfod gohirio dyletswyddau craidd i ddarparu ar gyfer y gweithgarwch blaenoriaeth hwn fel gweithgarwch 'untro'. Mae Gogledd Cymru wrthi hefyd yn adolygu ei 'dirwedd' partneriaeth gyda'r bwriad o resymoli ac ad-drefnu a symleiddio strwythurau, dileu dyblygu a chyflawni gwell cysondeb mewn perthynas â mynd i'r afael â bregusrwydd cymunedau ac unigolion a cham-fanteisio'n droseddol arnynt (e.e. llinellau cyffuriau, caethwasiaeth fodern, cam-fanteisio'n rhywiol ar blant).

Mae Gwent hefyd yn bwriadu ad-drefnu partneriaethau a chydweithredu'n agosach o fewn ôl-troed rhanbarthol. Mae Casnewydd - drwy sefydlu 'hwb cudd-wybodaeth' ar y cyd gyda Heddlu Gwent a buddsoddi cyllid 'braenaru' y Swyddfa Gartref i fynd i'r afael â throesddu difrifol a threfnedig - wedi gallu cynnal peilot o ymagweddau newydd at feithrin gwydnwch cymunedol, gwaith atal ac ymyrryd yn gynnar gyda phlant a phobl ifanc yn ogystal ag ymchwilio troseddol, erlyn a thactegau amharu mwy effeithiol.

Mae gallu Rheolwr Rhaglen Cymunedau Mwy Diogel llywodraeth leol i gysylltu ar draws holl ardaloedd Cymru, cysylltu gyda strwythurau a rhaglenni rhanbarthol a chenedlaethol a defnyddio arfer effeithiol a datblygol wrth ddarparu cymorth lleol ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol wedi llenwi bwlch dros dro a adawyd gan ddiflaniad 'Tîm Troseddau'r Swyddfa Gartref (Cymru)' ar y cyd â Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn 2010.

Un darn o waith allweddol yn hyn o beth yw datblygu Fframwaith Trais Difrifol Cymru, a gomisiynwyd ar y cyd gan y pedwar Comisiynydd Heddlu a Throseddau ac a chyd-ddatblygwyd gydag Uned Trais a Bregusrwydd y Swyddfa Gartref. Bydd y fframwaith, y disgwylir iddo gael ei lansio ym mis Gorffennaf, yn darparu pecyn cymorth ac arweiniad effeithiol i danategu gweithio mewn partneriaeth yn lleol - law yn llaw â'r gwaith parhaus i ddatblygu cudd-wybodaeth briodol yn lleol mewn perthynas â throesddu difrifol a threfnedig, gangiau a thrais difrifol.

Ar lefel strategol, mae trafodaethau'n mynd rhagddynt i hwyluso cydweithredu agosach rhwng plismona a llywodraeth leol ledled Cymru, er mwyn mynd i'r afael â'r cymhlethdodau a'r dryswch a grëir gan y dirwedd partneriaethau strategol presennol ac i ystyried materion a nodwyd yn ymwneud â darparu adnoddau ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i wella diogelwch cymunedol a chydlynu'r gwaith hwnnw.

Atodiad Ch

Diweddariad Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Ataliol ac yn Ymyrryd mor Gynnar â Phosibl; Arolygiadau Thematig ar y Cyd, Julian Williams

Mae cyrff arolygiaethau datganoledig ac annatganoledig yn ynysig ac yn gweithio ar wahân i'w gilydd ar hyn y bryd. Mae dadl glir dros ddull gweithio mwy cydgysylltiedig yng Nghymru, ac mae Grŵp Arolygiaethau sy'n cynnwys ystod o bartneriaid ar draws asiantaethau datganoledig ac annatganoledig wedi'i greu. Er bod hynny'n orchwyl uchelgeisiol, mae'r Grŵp wedi canolbwyntio ar dri phrif faes, sef:

- Cwmpas yr arolygiad
- Nodi thema – Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant a Phlant sydd ar Goll
- Llywodraethu – adolygiad o'r trefniadau partneriaeth presennol

Mae'r Grŵp Arolygiaethau yn addasu model JTAI Lloegr ac yn ei droi yn fersiwn ar gyfer Cymru gyfan, sef yr Arolygiadau ar y Cyd o Drefniadau Amddiffyn Plant (JICPA). Mae'r themâu a ddynodwyd (camfanteisio'n rhywiol ar blant a phlant sydd ar goll) yn cael eu cwmpasu ymhellach cyn cynnal yr arolygiadau peilot. Un dyhead yw gallu gwreiddio hirhoedledd a gwydnwch yn y fethodoleg fel bod modd datblygu'r model ymhellach a'i addasu ar gyfer arolygiadau oedolion yn y dyfodol hefyd. Byddai hyn wedyn yn hwyluso ac yn tanategu cysondeb y model gyda'r glasbrintiau cyfiawnder. Mae'r dull arolygiadau thematig ar y cyd yn rhoi ffocws clir ar leihau aildroseddu, ac yn mabwysiadu 'dull systemau cyfan' i gefnogi'r glasbrintiau y soniwyd amdanynt.

Ar hyn o bryd, mae trywydd y Grŵp Arolygiaethau yn canolbwyntio ar archwilio astudiaethau achos o blant pan fyddant yn dod i mewn i'r system. Caiff hyn ei archwilio ymhellach wedyn drwy archwilio'n drwyadl i achosion sy'n cynnwys deg o blant. O ganlyniad, bydd y grŵp yn gallu mapio taith y plentyn o'r pwynt pan gaiff ei atgyfeirio at y trefniadau amddiffyn plant.

Mae arolygiad peilot wedi'i drefnu ar gyfer mis Tachwedd 2019 a disgwylir y bydd 5 arall yn cael eu cynnal o fis Ebrill 2020 ymlaen. Mae grŵp cyfeirio wedi'i sefydlu hefyd a bydd yn cynnal adolygiad ôl-arolygiad rhwng ar ôl y rownd gyntaf a chyn yr ail rownd o arolygiadau er mwyn darparu adborth ar effeithiolrwydd, arfer da a gwersi a ddysgwyd.

Camau nesaf

Mae'r Grŵp Arolygiaethau i gadarnhau'r themâu arolygu peilot. Mae'n werth nodi hefyd y gallai'r themâu arolygu gael eu newid gan ddibynnu ar ble mae'r ffocws ar yr adeg berthnasol.

Bydd ein ffocws o gyflawni rhaglen o arolygiadau thematig ar y cyd yn ymwneud â'r gofyniad i leihau aildroseddu (yn enwedig mewn cysylltiad â'r glasbrintiau cyfiawnder newydd yn seiliedig ar 'ddull systemau cyfan' yn cael ei ystyried pan fydd y dull arolygu thematig ar y cyd yn cynnwys arolygiaethau datganoledig ac annatganoledig wedi'u dreialu yn y lle cyntaf a'i werthuso.

Atodiad D

Diweddariad Uwch-swyddog Cyfrifol: Yn Canolbwyntio ar Welliannau a Manteision Hirdymor – Reg Kilpatrick

Mae'r ffrwd waith hon yn ymwneud â sicrhau bod cysylltiadau rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU ar lefel swyddogol a Gweinidogol yn effeithiol ac yn hyrwyddo cyflenwi gwasanaethau datganoledig ac annatganoledig i'r eithaf i ddefnyddwyr yng Nghymru.

Mae gan Lywodraeth Cymru berthynas weithio dda yn barod gydag adrannau allweddol o Lywodraeth y DU, gan gynnwys y Swyddfa Gartref a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder. Rydym yn mabwysiadu ymagwedd holistaidd at weithio gyda'r adrannau hyn o Lywodraeth y DU er mwyn helpu nodi a goresgyn unrhyw heriau i gyflenwi gwasanaethau annatganoledig yn effeithiol yn y dirwedd ddatganoledig. Hynny yw, cyflawni polisiâu plismona a throsteddu a chyfiawnder annatganoledig mewn lleoliad datganoledig, gan gynnwys iechyd, addysg, llesiant/diogelu a thai.

Rydym eisoes wedi gweithio'n agos gyda Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi i ddatblygu fframwaith ar y cyd i gefnogi newid cadarnhaol i'r rheiny sydd mewn perygl o droseddu yng Nghymru. Diben y Fframwaith yw gwella gwasanaethau i'r rheiny sydd mewn perygl o fynd i mewn i'r system cyfiawnder troseddol neu'r rheiny sydd yn y system yn barod. Hefyd, bydd y Fframwaith yn hyrwyddo cydweithredu parhaus er mwyn lleihau ymhellach nifer y troseddwr sy'n mynd i mewn i'r system cyfiawnder troseddol, cynorthwyo troseddwr i beidio ag ail-droseddu a chadw cymunedau'n ddiogel.

Yn ogystal, mewn ymateb i ymateb ymgynghori Llywodraeth Cymru ac ymgysylltu pellach, mae Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi wedi cytuno â'n barn y dylai'r rhan fwyaf o wasanaethau rheoli troseddwr gael ei dychwelyd i'r sector cyhoeddus er mwyn sicrhau ymagwedd gyflawni systemau cyfan integredig yng Nghymru¹³ (Bydd Cwmnïau Adsefydlu Cymunedol (CRCau)¹⁴ yn aros yn amgylchedd y sector preifat hyd at 2021). Nodwn fod Llywodraeth y DU ers hynny wedi cyhoeddi y bydd yr ymagwedd hon yn berthnasol i Loegr hefyd o 2021¹⁵.

Rydym wedi gweithio'n agos gyda'r Swyddfa Gartref a Swyddfa Comisiynwyr Heddlu a Throseddu Cymru i sicrhau bod y digwyddiad lansio Troseddau Difrifol a Threfnedig (SOC) ar gyfer Cymru, a gynhaliwyd ar 9 Mai yn y Celtic Manor, Casnewydd, yn cynnwys ffocws ar y dirwedd ddatganoledig yng Nghymru ac yn cynnwys themâu a gwybodaeth sy'n uniongyrchol berthnasol i Gymru (er enghraifft, gwaith Bwrdd SOC Casnewydd sydd wedi mabwysiadu ymagwedd amlasiantaeth gwbl integredig at leihau troseddu difrifol yn ardal Casnewydd). Roedd y digwyddiad yn cynnwys cyfraniadau gan Gomisiynydd Heddlu a Throseddu Gwent a'r Prif

¹³ https://consult.justice.gov.uk/hm-prisons-and-probation/strengthening-probation-building-confidence/supporting_documents/strengtheningprobationbuildingconfidence.pdf

¹⁴ <http://walescr.co.uk/>

¹⁵ <https://www.bbc.co.uk/news/uk-48288433>

Gwnstabl, a chyflwyniad gan Fwrdd SOC Casnewydd yn amlinellu'r modd y gallai'r model gael ei efelychu ledled Cymru.

Rydym yn gweithio'n agos hefyd gyda'r Swyddfa Gartref a chydweithwyr yn Swyddfa Comisiynwyr Heddlu a Throseddau Cymru i ddatblygu digwyddiad Strategaeth Trais Difrifol i Gymru ar 18 Gorffennaf yng Nghaerdydd.

Byddwn yn parhau i weithio'n agos gydag adrannau Llywodraeth y DU i geisio sicrhau bod polisi Llywodraeth y DU yn adlewyrchu tirwedd ddatganoledig Cymru a'r effaith a gaiff darpariaeth gwasanaeth annatganoledig ar y dirwedd ddatganoledig. Er enghraifft, yn ddiweddar, ymatebom i ymgynghoriad y Swyddfa Gartref ar ddyletswydd gyfreithiol newydd i gefnogi dull amlasiantaeth o atal a mynd i'r afael â thrais difrifol. Gofynasom a fyddai gan yr opsiwn yr oeddent yn ei ffafrio (sef opsiwn un yn y ddogfen ymgynghori¹⁶ - i ddeddfu i roi dyletswydd newydd ar sefydliadau penodol i roi sylw dyledus i atal a mynd i'r afael â thrais difrifol) y cymhwysedd deddfwriaethol i osod dyletswydd ar ddarparwyr gwasanaeth datganoledig yng Nghymru. Dim ond un enghraifft o lawer yw hon sy'n dangos y modd y gweithiwn gydag adrannau Llywodraeth y DU i sicrhau bod polisiâu a deddfwriaeth yn briodol i dirwedd Cymru.

O ran cymhlethdodau darpariaeth gwasanaeth annatganoledig (fel plismona a gwasanaethau prawf) yn cyflenwi gwasanaethau mewn tirwedd ddatganoledig, un maes lle'r ydym wedi datblygu perthnasoedd cryf yw gyda'r Comisiynwyr Heddlu a Throseddau a Phrif Gwnstabiadaid yng Nghymru. Mae'r rhain eisoes yn gweithredu'n effeithiol mewn modd datganoledig trwy ddatblygu a darparu gwasanaethau cydgysylltiedig ar gyfer Cymru drwy fecanweithiau darparu amrywiol (e.e. Grŵp Trais Difrifol Cymru Gyfan). Rydym wedi sefydlu Bwrdd Plismona ac mae hwn yn gyfle ar gyfer mynediad uniongyrchol rheolaidd rhwng Gweinidogion Cymru a'r Comisiynwyr Heddlu a Throseddau a Phrif Gwnstabiadaid, gan hwyluso ymgysylltu adeiladol ar sail Cymru gyfan.

Mae Llywodraeth Cymru'n aelod o Fwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan¹⁷ hefyd sy'n gyfle arall i sicrhau cysondeb a chyd-berthnasedd rhwng asiantaethau partner datganoledig ac annatganoledig. Mae'r Bwrdd hwn wedi cyfrannu ac ymgysylltu'n gadarnhaol ar draws y dirwedd ddatganoledig ac annatganoledig,

Yn fewnol, rydym yn amcanu i sicrhau cysondeb ar draws adrannau Llywodraeth Cymru a meysydd portffolio sydd â buddiant mewn darparu gwasanaethau datganoledig mewn lleoliadau annatganoledig yng Nghymru, fel carchardai. Mae'r rhain yn cynnwys trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol, diogelu, Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACE) a chamddefnyddio sylweddau (nid yw'r rhestr hon yn gyflawn).

Cyhoeddodd y Dirprwy Weinidog a'r Prif Chwip Iasbrintiau a chynlluniau gweithredu cysylltiedig ar gyfer cyfiawnder ieuencid a throseddau menywod yng Nghymru

¹⁶ <https://www.gov.uk/government/consultations/serious-violence-new-legal-duty-to-support-multi-agency-action>

¹⁷ Mae Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan yn dod ag adrannau perthnasol Llywodraeth Cymru a phartneriaid ynghyd i ddatblygu polisi a strategaeth gyda'r nod o leihau aildroseddau a throseddau ledled Cymru

mewn datganiad llafar yn y Sesiwn lawn ar 21 Mai¹⁸. Mae'r glasbrintiau hyn wedi'u llunio mewn partneriaeth gyda Llywodraeth y DU, Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi a'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuencid. Mae'r Glasbrint Cyfiawnder Ieuencid a'r Glasbrint Troseddau Menywod yn amlinellu dyheadau allweddol ac egwyddorion arwain Cymru ar gyfer menywod a phobl ifanc sydd yn y system cyfiawnder troseddol neu mewn perygl o fynd i mewn i'r system. Mae'r ddau lasbrint yn canolbwyntio ar: ymyrryd ac atal yn gynnar; sut mae cymorth yn cael ei ddarparu i ddargyfeirio pobl i ffwrdd oddi wrth droseddu yn y lle cyntaf; ac ymagwedd holistaidd ac adsefydlu at y rheiny sy'n llithro drwy'r rhwyd. Mae'r ddau lasbrint yn fwriadol uchelgeisiol ac yn nodi nifer o argymhellion, y bydd llawer ohonynt yn cael effaith ar gyfer ein gwasanaethau datganoledig o fewn portffolios gweinidogol amrywiol (iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, addysg, a thai). Rydym yn gweithio gyda phartneriaid yn awr, gan gynnwys Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi a'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuencid i gyflawni ar ein cynlluniau gweithredu.

Rydym wedi cyfrannu, ar lefel Weinidogol a lefel swyddogol, at waith y Comisiwn ar Gyfiawnder yng Nghymru¹⁹ (cyfeirir ato hefyd fel Comisiwn Thomas) ac rydym wedi darparu tystiolaeth ysgrifenedig a llafar i'r Comisiwn. Bydd y Comisiwn yn adrodd ar ei ganfyddiadau ym mis Hydref.

¹⁸ <http://record.assembly.wales/Plenary/5806#A51254>

¹⁹ <https://gov.wales/commission-justice-wales>